مقاله پژوهشی
مجله دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان
دوره ۲۵، فروردین ۱۴۰۵، ۵۰-۳۷

نقش میانجی حسادت در رابطه علائم وسواس جبری رابطه‌ای و رضایت زناشویی در افراد متأهل شهر مشهد در سال ۱۴۰۲: یک مطالعه توصیفی

بهاره قمیان[۱]، محمود نجفی[۲]

دریافت مقاله: ۱۴۰۴/۰۷/۲۲ ارسال مقاله به نویسنده جهت اصلاح: ۱۴۰۴/۱۰/۰۹ دریافت اصلاحیه از نویسنده: ۱۴۰۵/۰۱/۱۹ پذیرش مقاله: ۱۴۰۵/۰۱/۲۲

چکیده

زمینه و هدف: وسواس جبری رابطه‌ای یکی از انواع جدید وسواس است که علائم آن متمرکز بر رابطه است. هدف از این پژوهش تعیین رابطه ساختاری علائم وسواس جبری رابطه‌ای با رضایت زناشویی با در نظر گرفتن نقش میانجی حسادت بود.

مواد و روش‌ها: نوع پژوهش توصیفی-همبستگی و روش تحلیل داده‌ها مدل‌یابی معادلات ساختاری بود. جامعه آماری شامل کلیه افراد متأهل ساکن شهر مشهد در سال ۱۴۰۲ بود که از میان آن‌ها ۳۵۰ نفر به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. ابزارهای پژوهش عبارت بودند از مقیاس کیفیت رابطه زناشویی Hendrick (۱۹۸۸)، پرسش‌نامه علائم وسواس جبری رابطه‌ای Doron و همکاران (۲۰۱۲) و مقیاس چندبعدی حسادت Pfeiffer و Wong (۱۹۸۹). داده‌ها با استفاده از همبستگی Pearson و مدل‌یابی معادلات ساختاری تحلیل شدند.

یافته‌ها: میانگین و انحراف معیار متغیرها به ترتیب برای علائم وسواس جبری رابطه‌ای ۱۵/۱۷±۲۰/۹۲، حسادت ۴۲/۶۴±۶۸/۷۳ و رضایت زناشویی ۷/۰۷±۲۳/۰۴ بود. هم‌چنین، یافته‌ها نشان داد که علائم وسواس جبری رابطه‌ای با حسادت رابطه‌ای مثبت و معنادار دارد (r=۰/۴۹، P<۰/۰۰۱) و با رضایت زناشویی رابطه‌ای منفی و معنادار دارد (r=-۰/۵۴، P<۰/۰۰۱). علاوه بر این، میان حسادت و رضایت زناشویی نیز رابطه منفی و معنادار مشاهده شد (r=-۰/۶۹، P<۰/۰۰۱). هم‌چنین، حسادت نقش میانجی بین علائم وسواس جبری رابطه‌ای و رضایت زناشویی ایفاء می‌کند (r=-۰/۲۷، P<۰/۰۰۱).

نتیجه‌گیری: مطالعه حاضر نشان داد که علائم وسواس جبری رابطه‌ای با میانجی‌گری حسادت بر رضایت زناشویی تأثیر می‌گذارد؛ یافته‌ای که بر ضرورت طراحی مداخلات درمانی متمرکز بر کاهش حسادت و اصلاح الگوهای شناختی-هیجانی مرتبط با وسواس در رضایت زناشویی تأکید می‌کند.

واژه‌های کلیدی: وسواس، علائم وسواس جبری رابطه‌ای، رضایت زناشویی، حسادت

ارجاع: قمیان ب، نجفی م. نقش میانجی حسادت در رابطه علائم وسواس جبری رابطه‌ای و رضایت زناشویی در افراد متأهل شهر مشهد در سال ۱۴۰۲: یک مطالعه توصیفی. سال ۱۴۰۵، دوره ۲۵، شماره ۱، صفحات: ۵۰-۳۷

مقدمه

ازدواج به عنوان یکی از مهم‌ترین مراحل زندگی، بنیان تشکیل خانواده را فراهم می‌کند و موفقیت فرد در سایر ابعاد زندگی تا حد زیادی به کیفیت این پیوند وابسته است (۱). رابطه صمیمانه میان همسران می‌تواند منبع رضایت و شادکامی یا برعکس، زمینه‌ساز نارضایتی و رنج در زندگی مشترک باشد (۲). رضایت زناشویی

۱- کارشناس‌ارشد روان‌شناسی بالینی، گروه روان‌شناسی بالینی، دانشگاه سمنان، سمنان، ایران
۲- (نویسنده مسئول) دانشیار، گروه روان‌شناسی بالینی، دانشگاه سمنان، سمنان، ایران
تلفن: ۰۲۳-۳۱۵۳۳۰۱۸، پست الکترونیکی: m_najafi@semnan.ac.ir

(Marital satisfaction) به عنوان تجربه‌ای مثبت از تعاملات زوجین، زمانی حاصل می‌شود که نیازها و انتظارات متقابل در رابطه برآورده گردد (۳). با این حال، شواهد پژوهشی نشان می‌دهد که بخش قابل توجهی از ازدواج‌ها، علی‌رغم آغاز با امید به خوشبختی، به تعارض شدید یا طلاق منجر می‌شوند (۴). افزایش آمار طلاق در سال‌های اخیر نیز مؤید شیوع نارضایتی‌های زناشویی در جوامع معاصر است (۵). از این رو، شناسایی عوامل مؤثر بر رضایت یا نارضایتی زناشویی به یکی از محورهای مهم پژوهش‌های روان‌شناختی تبدیل شده است (۱). وجود اختلالات روان‌شناختی یا نشانه‌های آن‌ها در یکی از همسران می‌تواند به‌طور معناداری کیفیت رابطه و رضایت زناشویی را کاهش دهد. از جمله این اختلالات، وسواس جبری رابطه‌ای (Relationship obsessive-compulsive disorder; ROCD) است که با تمرکز افراطی بر روابط نزدیک مشخص می‌شود و می‌تواند واکنش‌های منفی همسر و تعارض در رابطه را افزایش دهد (۶). هرچند پژوهش‌های اخیر توجه بیشتری به این پدیده داشته‌اند، آگاهی عمومی و بالینی نسبت به آن محدود است و نشانه‌هایش اغلب با مشکلات عادی بین‌فردی اشتباه گرفته می‌شوند (۷). هم‌چنین، شدت علائم در جمعیت‌های غیر بالینی می‌تواند با وسواس جبری عمومی هم‌سطح باشد، که ضرورت بررسی این سازه در هر دو جمعیت را برجسته می‌کند (۸).

وسواس‌های رابطه‌ای می‌توانند در انواع روابط نزدیک از جمله روابط والد-فرزند یا روابط حرفه‌ای بروز یابند، با این حال تمرکز اصلی پژوهش‌های اخیر بر علائم وسواسی متمرکز بر روابط عاشقانه بوده است (۷). علائم وسواس جبری رابطه‌ای معمولاً حول سه محور اصلی شکل می‌گیرند: شک نسبت به دوست داشتن همسر، تردید درباره درستی و سلامت رابطه، و نگرانی از دوست داشته شدن توسط همسر (۶). این علائم اغلب به صورت افکار وسواسی ناخواسته درباره عیب‌های ادراک شده همسر یا کیفیت رابطه ظاهر می‌شوند و ممکن است با ارزش‌ها و باورهای فرد درباره رابطه در تعارض باشند؛ تعارضی که می‌تواند احساس گناه، شرم و در نهایت کاهش رضایت زناشویی را به همراه داشته باشد (۶). پژوهش‌ها نشان داده‌اند که وسواس جبری رابطه‌ای با پیامدهایی نظیر خلق افسرده، اختلال در کارکرد رابطه، کاهش رضایت جنسی و نارضایتی زناشویی همراه است (۹).

با وجود شواهد گسترده درباره ارتباط منفی علائم وسواس جبری رابطه‌ای و رضایت زناشویی (۱۲-۱۰)، نقش سازوکارهای میانجی در این رابطه کمتر مورد توجه قرار گرفته است. یکی از متغیرهای میانجی مهم در این زمینه، حسادت (Jealousy) است (۸). شک‌های مداوم درباره عشق و وفاداری همسر که از ویژگی‌های اصلی وسواس جبری رابطه‌ای است، می‌تواند زمینه‌ساز افزایش حسادت شود؛ به‌ویژه نگرانی نسبت به از دست دادن توجه و تعهد انحصاری شریک زندگی (۱۴-۱۳). حسادت به‌عنوان یک فرآیند روان‌شناختی چندبعدی، شامل مؤلفه‌های شناختی، هیجانی و رفتاری است که از ارزیابی تهدید نسبت به رابطه آغاز شده و می‌تواند به رفتارهای کنترلی و نظارتی منجر شود (۱۶-۱۵). شواهد پژوهشی نشان می‌دهد که سطوح بالای حسادت با کاهش کیفیت رابطه و رضایت زناشویی همراه است (۱۷)، هرچند در سطوح پایین ممکن است به‌عنوان نشانه‌ای از دلبستگی و اهمیت دادن به رابطه عمل کند (۲۰-۱۸).

بر این اساس، بررسی نقش میانجی حسادت می‌تواند به درک دقیق‌تر رابطه بین علائم وسواس جبری رابطه‌ای و رضایت زناشویی کمک کرده و زمینه‌ساز طراحی مداخلات مؤثر در حوزه زوج‌درمانی باشد. با وجود پیامدهای منفی علائم وسواس جبری رابطه‌ای بر روابط زوجین، نقش سازوکارهای روان‌شناختی تبیین‌کننده این تأثیر، به‌ویژه در جامعه ایرانی، کمتر مورد توجه

CCBY-NC.4.0 DEED

قرار گرفته است (۸). از این رو، پژوهش حاضر با هدف تعیین نقش میانجی حسادت در رابطه علائم رابطه‌ای و رضایت زناشویی انجام شد. شکل ۱، مدل مفهومی ارتباط بین متغیرهای پژوهش را نشان می‌دهد.

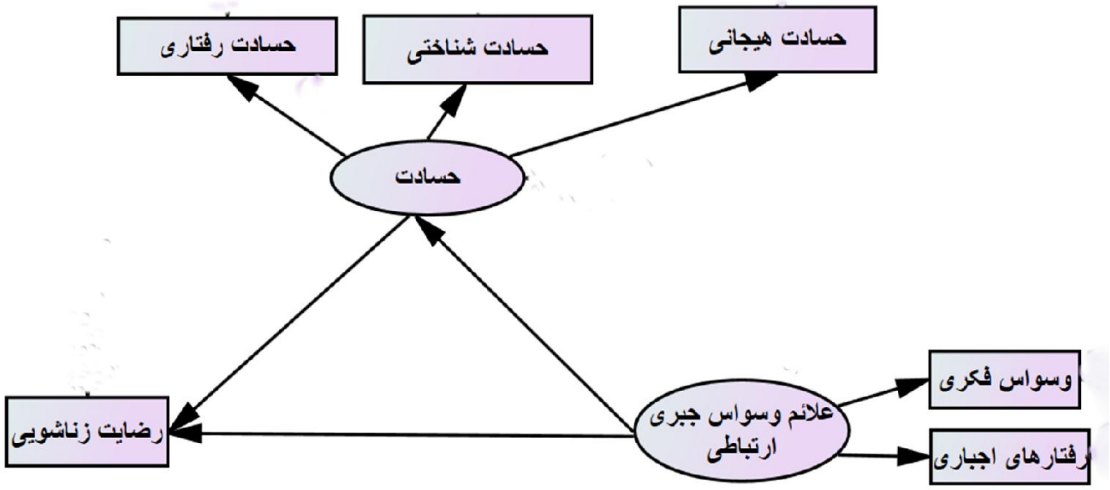

شکل ۱- مدل مفهومی بررسی نقش میانجی حسادت در رابطه علائم وسواس جبری رابطه‌ای و رضایت زناشویی در افراد متأهل

مواد و روش‌ها

پژوهش حاضر از نوع توصیفی-همبستگی و مبتنی بر روش مدل‌سازی معادلات ساختاری بود. جامعه آماری شامل کلیه افراد متأهل ساکن شهر مشهد در سال ۱۴۰۲ بود. بر اساس توصیه Kline، برای پژوهش‌هایی که از مدل‌یابی معادلات ساختاری استفاده می‌کنند، حداقل حجم نمونه ۳۰۰ نفر پیشنهاد شده است (۲۱). بنابراین، برای افزایش اعتبار نتایج و قابلیت تعمیم آن‌ها، ۳۵۰ نفر از طریق فراخوان و به روش نمونه‌گیری در دسترس از میان کاربران شبکه‌های اجتماعی فعال در مشهد که شرایط ورود را داشتند، انتخاب شدند.

معیارهای ورود شامل متأهل بودن، داشتن حداقل تحصیلات دوره راهنمایی، سپری شدن حداقل دو سال از ازدواج و عدم ابتلاء به اختلالات روانی یا جسمانی خاص (بر اساس گزارش شخصی شرکت‌کننده) بود و معیارهای خروج شامل تکمیل ناقص پرسش‌نامه‌ها و انصراف داوطلبانه از ادامه مشارکت در هر مرحله در نظر گرفته شد. ویژگی‌های جمعیت‌شناختی شامل سن، جنسیت، سطح تحصیلات، تعداد فرزندان و مدت ازدواج گردآوری شد. هم‌چنین، به‌منظور بررسی وضعیت سلامت عمومی، از شرکت‌کنندگان درباره ابتلاء به اختلالات روانی یا جسمانی خاص سؤال شد. این اطلاعات جهت توصیف ویژگی‌های نمونه و بررسی تأثیر احتمالی متغیرهای مرتبط با سلامت بر نتایج پژوهش جمع‌آوری گردید.

ابزار جمع‌آوری داده‌ها شامل پرسش‌نامه‌های استاندارد مربوط به علائم وسواس جبری رابطه‌ای، حسادت و رضایت زناشویی بود که به صورت آنلاین اجراء شد و لینک آن از طریق شبکه‌های اجتماعی در اختیار شرکت‌کنندگان قرار گرفت. به منظور رعایت ملاحظات اخلاقی، پرسش‌نامه‌ها به‌صورت ناشناس ارائه شد و شرکت در پژوهش کاملاً داوطلبانه بود. این مطالعه با کد اخلاق IR.SEMUMS.REC.1402.153 در کمیته اخلاق در پژوهش

CCBY-NC.4.0 DEED

دانشگاه سمنان به تصویب رسید. در زیر ابزارهای گردآوری داده ها آمده است.

مقیاس سنجش کیفیت رابطه زناشویی (Relationship Assessment Scale): این مقیاس به منظور ارزیابی میزان رضایت کلی افراد از رابطه صمیمی و نزدیک توسط Hendrick ساخته شده است و شامل هفت سؤال با طیف پاسخگویی لیکرت پنج درجه‌ای (۱ تا ۵) است (۲۲). نمرات بالا نشان دهنده رضایت بالا و نمرات پایین حاکی از رضایت کم در روابط بین زوجین است. دامنه نمرات این مقیاس از ۷ تا ۳۵ است. در مطالعه Vaughn و Matyastik Baier پایایی این مقیاس ۰/۹۱ به‌دست آمد (۲۳). Dehshiri و Mousavi با بررسی این پرسش‌نامه بر روی نمونه ایرانی به این نتیجه دست یافتند که این مقیاس، ابزاری معتبر و روا در اندازه‌گیری رضایت زناشویی است (۲۴). ضرایب همسانی درونی مقیاس در مطالعات مختلف از ۰/۸۵ تا ۰/۹۱ گزارش شده است (۲۵، ۲۲)، که نشان دهنده همسانی درونی بالای سؤالات مقیاس در اندازه‌گیری در زمینه رضایت از رابطه صمیمی است. Graham و همکاران در یک مطالعه متا-آنالیز در زمینه همسانی درونی هفت ابزار پرکاربرد اندازه‌گیری رضایت زناشویی به این نتیجه رسیدند که میانگین همسانی درونی گزارش شده برای مقیاس سنجش رابطه برابر با ۰/۸۷ است (۲۶). پایایی بازآزمایی مقیاس نیز در حد مناسبی گزارش شده است. ضرایب پایایی بازآزمایی با فاصله زمانی ۶ تا ۷ هفته برابر با ۰/۸۵ بوده است (۲۷). ضریب آلفای کرونباخ در پژوهش حاضر ۰/۹۱ به‌دست آمد.

پرسش‌نامه علائم وسواس جبری رابطه‌ای (Relationship Obsessive-Compulsive Inventory): این پرسش‌نامه توسط Doron و همکاران طراحی شده است و شامل ۱۲ گویه است که سه خرده مقیاس دوست داشتن همسر، درستی رابطه و دوست داشته شدن توسط همسر را ارزیابی می‌کند (۱۱). Ghomian و همکاران این مقیاس را با فرهنگ ایرانی سازگار کرده و نسخه‌ای بومی سازی‌شده با ۱۹ آیتم ارائه دادند (۲۸). نسخه ایرانی این پرسش‌نامه شامل دو عامل وسواس فکری و رفتارهای اجباری است. نمره‌گذاری پرسش‌نامه بر اساس طیف لیکرت پنج درجه‌ای (۰ تا ۴) انجام می‌شود و دامنه نمرات کل از ۰ تا ۷۶ است. نمرات بالاتر از یک انحراف معیار، احتمال وجود وسواس متمرکز بر رابطه را نشان می‌دهند. Doron و همکاران برای این ابزار ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۳ را گزارش کرده‌اند و روایی همگرای آن را از طریق همبستگی معنادار با پرسش‌نامه‌های مرتبط با باورهای وسواسی در روابط، اختلال وسواس جبری، باورهای وسواسی و مقیاس افسردگی، اضطراب و استرس تأیید کرده‌اند (۱۱). مطالعات انجام شده نشان می‌دهند که نسخه ایرانی این مقیاس، نسبت به نسخه اصلی، برازش بهتری بر اساس شاخص‌های نیکویی برازش دارد و روایی همگرای مناسب‌تری با مقیاس‌های مرتبط با افسردگی، اضطراب و استرس، باورهای رابطه‌ای و وسواس جبری نشان داده است. در تحلیل پایایی، ضرایب همبستگی دو اجرای پرسش‌نامه در فاصله دو هفته برای عامل وسواس فکری ۰/۸۵، عامل رفتارهای اجباری ۰/۷۸ و نمره کل ۰/۷۹ گزارش شده است. هم‌چنین، ضرایب آلفای کرونباخ برای عامل وسواس فکری۰/۶۰، عامل رفتارهای اجباری ۰/۷۴ و نمره کل ۰/۸۳ به‌دست آمده است. ضریب آلفای کرونباخ در پژوهش حاضر ۰/۸۹ به دست آمد که نشان‌دهنده پایایی مناسب ابزار است.

مقیاس چندبعدی حسادت (Multidimensional Jealousy Scale): این مقیاس توسط Pfeiffer و Wong ساخته شد که از ۲۴ سؤال و سه خرده مقیاس شناختی، هیجانی و رفتاری تشکیل شده که هر خرده مقیاس دارای ۸ سؤال بوده و بر اساس طیف لیکرت هفت درجه‌ای (۱ تا ۷) نمره‌گذاری می‌شود (۱۵). با افزایش نمرات، میزان حسادت افزایش می‌یابد و نمره بالاتر از ۲۰ در هر

CCBY-NC.4.0 DEED

خرده‌مقیاس، نشان دهنده حسادت مرضی است. دامنه نظری نمرات هر خرده‌مقیاس از ۸ تا ۵۶ و دامنه کل مقیاس از ۲۴ تا ۱۶۸ است. به منظور از بین بردن سوگیری در پاسخ، همه موارد خرده مقیاس شناختی به صورت معکوس حساب می‌شود. میزان همسانی درونی خرده مقیاس‌ها و مقیاس به طورکلی را بالاتر از ۰/۸۲ گزارش کرده‌اند و هم‌چنین از پایایی بازآزمون مناسب برخوردار است. پایایی این آزمون با استفاده از روش آلفای کرونباخ برای خرده مقیاس‌های شناختی، عاطفی و رفتاری به ترتیب۰/۹۲، ۰/۸۵، ۰/۸۹ به‌دست آمد (۱۵). Rahimi و Sanatnama پایایی و اعتبار این پرسش‌نامه را روی نمونه ایرانی بررسی کردند و نتایج پژوهش آنان نشان داد که پایایی آن با استفاده از روش آلفای کرونباخ ضرایب ۰/۸۳-۰/۹۴ است (۲۹). هم‌چنین، در پژوهش یادشده برای بررسی روایی از تحلیل عاملی تأییدی استفاده شد که شاخص‌های برازش مدل و بارهای عاملی گویه‌ها در بازه مناسب تا مطلوبی قرار گرفتند. پایایی‌های شناختی، هیجانی و رفتاری در پژوهش حاضر با روش آلفای کرونباخ به ترتیب ۰/۹۱، ۰/۸۸، ۰/۸۱و پایایی کلی آن ۰/۸۷ به‌دست آمد (۲۹). ضریب آلفای کرونباخ در پژوهش حاضر ۰/۸۳ به‌دست آمد.

تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۵ و AMOS نسخه ۲۴ انجام شد. داده‌های خام ابتداء با استفاده از شاخص‌های آمار توصیفی مانند میانگین و انحراف معیار بررسی شدند و برای سنجش نرمال بودن متغیرها از مقادیر چولگی (کجی) و کشیدگی استفاده گردید. در بخش آمار استنباطی، تحلیل داده‌ها از طریق ضریب همبستگی Pearson و مدل‌سازی معادلات ساختاری انجام شد. سطح معنی‌داری در آزمون‌ها ۰/۰۵ در نظر گرفته شد.

نتایج

میانگین سنی شرکت‌کنندگان در مطالعه حاضر ۳۱/۵۱ سال با انحراف معیار ۷/۱۸ سال و دامنه سنی از ۲۵ تا ۵۰ سال بود. هم‌چنین، میانگین مدت ازدواج در نمونه پژوهش ۷/۹۲ سال با انحراف معیار ۷/۴۸ سال و دامنه مدت ازدواج از ۲ تا ۳۶ سال گزارش شد. از مجموع شرکت‌کنندگان (۳۵۰ نفر)، ۲۲۰ نفر (۶۲/۹ درصد) زن و ۱۳۰ نفر (۳۷/۱ درصد) مرد بودند. از نظر سطح تحصیلات، ۴ نفر (۱/۱ درصد) دارای تحصیلات راهنمایی، ۱۱۸ نفر (۳۳/۷ درصد) دیپلم، ۱۷۶ نفر (۵۰/۳ درصد) لیسانس، ۴۸ نفر (۱۳/۷ درصد) فوق لیسانس و ۴ نفر (۱/۱ درصد) دارای مدرک دکتری بودند.

شاخص‌های توصیفی، شامل میانگین و انحراف استاندارد نمرات متغیرهای پژوهش، در جدول ۱ ارائه شده است. هم‌چنین، مقادیر کجی و کشیدگی جهت ارزیابی نرمال بودن داده‌ها گزارش شده‌اند. مقادیر کجی و کشیدگی تمامی متغیرها در محدوده مطلوب ±۲ قرار دارند که نشان دهنده توزیع نرمال داده‌ها و مناسب بودن آن‌ها برای تحلیل مدل‌یابی معادلات ساختاری است. ماتریس همبستگی میان متغیرهای پژوهش نیز در ادامه جدول ارائه شده است.

CCBY-NC.4.0 DEED

جدول ۱- آماره‌های توصیفی متغیرهای پژوهش در افراد متأهل شهر مشهد در سال ۱۴۰۲ (n=۳۵۰)

متغیرها	زیر مقیاس	میانگین	انحراف استاندارد	حداقل	حداکثر	کجی	کشیدگی
علائم وسواس جبری رابطه‌ای	وسواس فکری	۱۰/۴۷	۸/۸۲	۰	۳۳	۰/۷۹	۰/۵۳
	رفتارهای اجباری	۱۰/۴۵	۷/۱۲	۰	۲۹	-۰/۳۹	-۰/۵۳
	علائم وسواس جبری رابطه‌ای (کل)	۲۰/۹۲	۱۵/۱۷	۰	۶۱	۰/۶۸	-۰/۵۱
حسادت	رفتاری	۲۳/۶۸	۱۵/۴۵	۸	۵۶	۰/۸۸	-۰/۶۸
	شناختی	۲۱/۴۶	۱۴/۸۳	۸	۵۵	۰/۸۵	-۰/۷۸
	هیجانی	۲۳/۵۹	۱۳/۵۲	۸	۵۵	۰/۸۱	-۰/۶۴
	حسادت (کل)	۶۸/۷۳	۴۲/۶۴	۲۴	۱۶۱	۰/۸۳	-۰/۸۴
رضایت زناشویی	-	۲۳/۰۴	۷/۰۷	۷	۳۵	-۰/۳۴	-۰/۸۱

نتایج جدول ۲ نشان می‌دهد که بین تمامی متغیرهای پژوهش همبستگی معناداری وجود دارد. بر اساس ضرایب همبستگی Pearson گزارش شده در جدول، میزان همبستگی بین متغیرهای مستقل (پیش‌بین) کمتر از ۰/۹۰ است که این امر نشان می‌دهد پیش‌فرض عدم وجود هم‌خطی چندگانه رعایت شده است. علاوه بر این، پیش از انجام تحلیل‌های اصلی، داده‌های پرت تک‌متغیره با استفاده از نمودار جعبه‌ای (Box plot) شناسایی شدند و نتایج حاکی از عدم وجود داده‌های پرت در مجموعه داده‌ها بود. هم‌چنین، علاوه بر بررسی نرمال بودن توزیع داده‌ها، برای اطمینان از استقلال خطاها از آماره Durbin-Watson (DW=۱/۵۸) استفاده شد که نتایج نشان‌دهنده رعایت این مفروضه بود. مفروضه هم‌خطی چندگانه نیز با بررسی آماره‌های تولرانس و عامل تورم واریانس ارزیابی شد که نتایج نشان داد مقدار تولرانس هیچ‌یک از متغیرها بالاتر از ۱ و مقدار عامل تورم واریانس بالاتر از ۱۰ نیست؛ بنابراین، این پیش‌فرض نیز برقرار است. شاخص کفایت حجم نمونه (۰/۸۲) و شاخص کرویت بارتلت (۲۸=درجه آزادی، P<۰/۰۰۱) نیز حاکی از کفایت داده‌ها برای انجام مدل‌یابی معادلات ساختاری بود (۲۱). در ادامه، یافته‌های مربوط به مدل‌های اندازه‌گیری متغیرهای پژوهش ارائه می‌شود.

جدول ۲- ضرایب همبستگی بین متغیرهای پژوهش در افراد متأهل شهر مشهد در سال ۱۴۰۲ (n=۳۵۰)

متغیر	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸
۱. وسواس فکری	۱							
۲. رفتارهای اجباری	۰/۸۰**	۱						
۳. وسواس جبری رابطه‌ای	۰/۹۶**	۰/۹۳**	۱					
۴. حسادت رفتاری	۰/۵۳**	۰/۳۹**	۰/۴۹**	۱				
۵. حسادت شناختی	۰/۵۲**	۰/۳۸**	۰/۴۸**	۰/۸۷**	۱			
۶. حسادت هیجانی	۰/۵۰**	۰/۳۶**	۰/۴۶**	۰/۹۱**	۰/۹۰**	۱		
۷. نمره کل حسادت	۰/۵۳**	۰/۳۹**	۰/۴۹**	۰/۸۷**	۰/۸۵**	۰/۹۶**	۱	
۸. رضایت زناشویی	-۰/۶۱**	-۰/۴۱**	-۰/۵۴**	-۰/۶۷**	-۰/۶۸**	-۰/۶۵**	-۰/۶۹**	۱

ضریب همبستگی Pearson، ** P<۰/۰۰۱

CCBY-NC.4.0 DEED

نتایج جدول ۳ نشان می‌دهد که مدل مفهومی پژوهش برازش مناسبی با داده‌ها دارد. بر اساس شاخص‌های برازش ارائه شده توسط Hu و Bentler، مدل از نظر شاخص‌های مختلف مطلوب ارزیابی شد (۳۰). خی-دو (χ^2) و درجه آزادی (df) برای آزمون تفاوت بین مدل و داده‌های واقعی استفاده شدند و مقدار P سطح معناداری آزمون را نشان می‌دهد. هم‌چنین، نسبت خی-دو به درجه آزادی (χ^2/df) به عنوان شاخص برازش نسبی مدل در نظر گرفته شد و مقادیر پایین‌تر بیان‌گر برازش بهتر هستند. شاخص GFI (Goodness of Fit Index / شاخص برازش خوب) و AGFI (Adjusted Goodness of Fit Index / شاخص برازش خوب تعدیل‌شده) بیانگر برازش کلی مدل هستند. شاخص‌های CFI (Comparative Fit Index / شاخص برازش مقایسه‌ای)، NFI (Normed Fit Index / شاخص برازش نرمال شده) و IFI (Incremental Fit Index / شاخص برازش افزایشی) میزان بهبود برازش مدل نسبت به مدل پایه را نشان می‌دهند. هم‌چنین، RMSEA (Root Mean Square Error of Approximation / ریشه میانگین مربعات خطای تقریب) میزان خطای تقریب مدل را ارزیابی می‌کند. تمامی شاخص‌ها نشان دهنده برازش مناسب مدل مفهومی پژوهش بودند (۲۱).

جدول ۳- شاخص‌های برازش مدل نقش میانجی حسادت در رابطه علائم وسواس جبری رابطه‌ای و رضایت زناشویی در افراد متأهل شهر مشهد در سال ۱۴۰۲ (n=۳۵۰)

شاخص	χ^2	df	χ^2/df	P	GFI	AGFI	CFI	NFI	IFI	RMSEA
معیار پیشنهادی Kline (۲۱)	-	-	≤۵	≤۰/۰۵	≤۰/۹۰	≤۰/۹۰	≤۰/۹۰	≤۰/۹۰	≤۰/۹۰	≤۰/۰۸
مقدار گزارش شده	۳/۶۲	۷	۱/۵۱	۰/۰۲۲	۰/۹۷	۰/۹۶	۰/۹۹	۰/۹۹	۰/۹۸	۰/۰۴۶

هم‌چنین، شاخص R^2 نشان‌دهنده واریانس تبیین‌شده متغیرهای درونزا می‌باشد؛ ضریب تعیین متغیر رضایت زناشویی ۰/۲۹ بود که نشان می‌دهد علایم وسواس جبری رابطه‌ای و حسادت ۲۹ درصد از تغییرات رضایت زناشوئی را پیش‌بینی می‌کنند و این میزان در حد متوسط قرار دارد. شکل ۲ الگوی پیشنهادی پژوهش را نمایش می‌دهد.

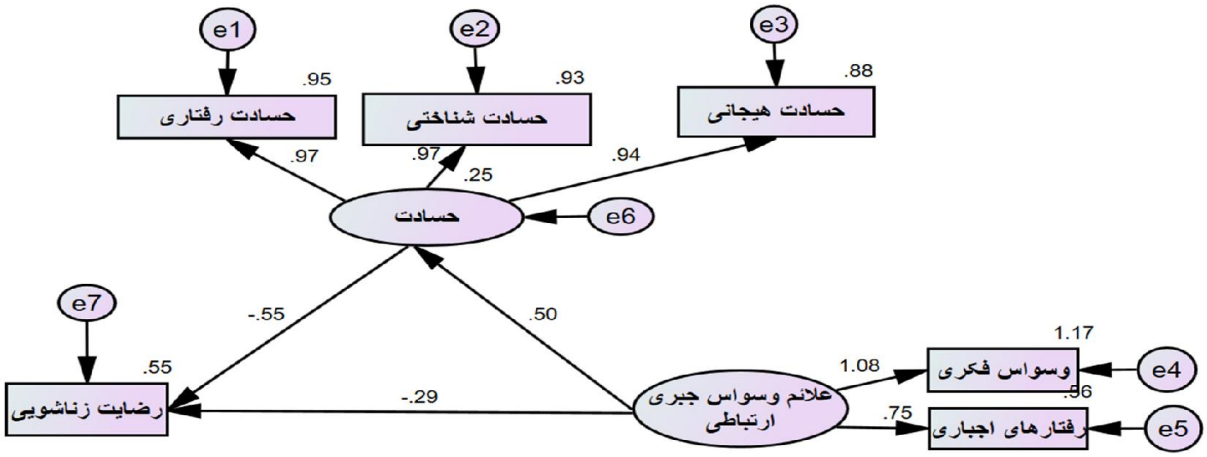

شکل ۲- ضرایب استاندارد مدل پیشنهادی بررسی نقش میانجی حسادت در رابطه علائم وسواس جبری رابطه‌ای و رضایت زناشویی در افراد متأهل شهر مشهد در سال ۱۴۰۲ (n=۳۵۰)

CCBY-NC.4.0 DEED

ضرایب استاندارد کلیه مسیرها و مقادیر بحرانی در مدل آزمون شده در جدول ۴ قابل مشاهده است. نتایج جدول ۴ نشان می دهد، علائم وسواس جبری رابطه‌ای (β=-۰/۲۱ ،P<۰/۰۰۱) و حسادت (β=-۰/۲۶ ،P<۰/۰۰۱) بر احتمال خودکشی اثر منفی و معناداری دارد. هم‌چنین نتایج نشان داد، علائم وسواس جبری رابطه‌ای بر حسادت اثر مثبت و معناداری داشت (P<۰/۰۰۱، β=۰/۷۸).

جدول ٤- ضرایب استاندارد و غیراستاندارد مسیرهای مستقیم مدل پژوهش بررسی نقش میانجی حسادت در رابطه علائم وسواس جبری رابطه‌ای و رضایت زناشویی در افراد متأهل شهر مشهد در سال ۱٤۰۲ (n=۳۵۰)

مسیرها	ضریب استاندارد	ضریب غیراستاندارد	خطای استاندارد	نسبت بحرانی	مقدار P	نتیجه
اثر علائم وسواس جبری رابطه‌ای بر رضایت زناشویی	-۰/۲۹	-۰/۲۱	۰/۰۳۴	-۶/۳۲	۰/۰۰۱	تأیید
اثر علائم وسواس جبری رابطه‌ای بر حسادت	۰/۴۹	۰/۷۸	۰/۰۸۶	۹/۰۶	۰/۰۰۱	تأیید
اثر حسادت بر رضایت زناشویی	-۰/۵۵	-۰/۲۶	۰/۰۲۱	-۱۲/۵۸	۰/۰۰۱	تأیید

در ادامه، نتایج حاصل از روابط واسطه‌ای با استفاده از آزمون بوت استرپ (Bootstrap) به جهت آزمودن مسیر واسطه‌ای در جدول ۵ نشان داده شده است. نتایج آزمون بوت استروپ نشان داد که اثر غیرمستقیم علائم وسواس جبری رابطه‌ای به واسطه حسادت بر رضایت زناشویی (۰/۲۷-) به‌دست آمد که از لحاظ آماری معنی‌دار بود (P=۰/۰۰۱). درنتیجه، حسادت به صورت جزئی و نه کامل قادر به میانجی‌گری بین متغیرهای پیش‌بین با ملاک؛ یعنی بین علائم وسواس جبری رابطه‌ای با رضایت زناشویی بود.

جدول ٥- نتایج آزمون بوت استراپ اثرات غیرمستقیم مدل پژوهش بررسی نقش میانجی حسادت در رابطه علائم وسواس جبری رابطه‌ای و رضایت زناشویی در افراد متأهل شهر مشهد در سال ۱٤۰۲ (n=۳۵۰)

مسیرها	اثر غیرمستقیم	خطای استاندارد	حد بالا	حد پایین	مقدار P
علائم وسواس جبری رابطه‌ای بر رضایت زناشویی از طریق حسادت	-۰/۲۷	۰/۰۳۰	-۰/۲۲	-۰/۳۲	۰/۰۰۱

بحث

پژوهش حاضر با هدف تعیین نقش میانجی حسادت در ارتباط میان علائم وسواس جبری رابطه‌ای و رضایت زناشویی انجام شد. نتایج نشان داد الگوی پیشنهادی از برازش مطلوبی برخوردار است و علائم وسواس جبری ارتباطی تأثیر مستقیم و منفی بر رضایت زناشویی دارند؛ یافته‌ای که با نتایج مطالعات پیشین همسو است (۶، ۸، ۱۲-۱۰). در تبیین این یافته می‌توان بیان کرد که شک‌ها و تردیدهای مکرر نسبت به همسر یا کلیت رابطه، از طریق ایجاد چرخه‌ای از نگرانی و نااطمینانی، بنیان‌های عاطفی رابطه را تضعیف می‌کند. این تردیدها معمولاً با اضطراب، استرس و هیجانات منفی همراه بوده و در رفتارهایی مانند انتقاد مکرر، اجتناب یا تعارض‌های لفظی نمود می‌یابد (۶). تداوم این فرآیندها به کاهش انسجام عاطفی و افت رضایت زناشویی منجر می‌شود.

هم‌چنین، افراد دارای سطوح بالاتر وسواس جبری رابطه‌ای در حفظ نگرش مثبت نسبت به همسر با دشواری مواجه‌اند و به طور مکرر در پی دریافت اطمینان و تأیید هستند؛ امری که می‌تواند فشار روانی قابل‌توجهی بر همسر وارد کرده و به افزایش تنش و تعارض در رابطه بی‌انجامد (۱۲). افزون بر این، الگوهای وابستگی

CCBY-NC.4.0 DEED

افراطی و ترس از طردشدگی ممکن است شکل گیرد که به تشدید خودارزیابی منفی، احساس گناه و کناره‌گیری عاطفی در رابطه منجر می‌شود و در نهایت کیفیت زناشویی را کاهش می‌دهد.

با توجه به این یافته‌ها، به‌کارگیری مداخلات مبتنی بر رویکردهای شناختی-رفتاری و آموزش مهارت‌های تنظیم هیجان برای زوجین می‌تواند در کاهش چرخه نگرانی و کنترل افراطی مؤثر باشد. هم‌چنین، آموزش شناسایی افکار وسواسی و مدیریت واکنش‌های هیجانی می‌تواند به کاهش تعارض و تقویت انسجام عاطفی کمک کند.

یافته‌های پژوهش نشان داد که مسیر علائم وسواس جبری ارتباطی به سمت حسادت معنادار است؛ نتیجه‌ای که با مطالعات پیشین همسو است (۳۱، ۱۰). این یافته حاکی از آن است که برخی ویژگی‌های فردی می‌توانند حساسیت به تهدیدهای ادراک‌شده در رابطه را افزایش داده و زمینه بروز حسادت شدیدتر را فراهم کنند. از جمله این ویژگی‌ها می‌توان به الگوهای وسواسی و نگرش‌های مشکوک اشاره کرد که با تقویت افکار تهدیدمحور، تجربه حسادت را تشدید می‌کنند (۳۲).

با توجه به همپوشانی علائم وسواس جبری رابطه‌ای با الگوهای وسواسی، می‌توان انتظار داشت تمرکز افراطی بر درستی رابطه، میزان عشق و تعهد همسر و نقص‌های احتمالی او، حساسیت فرد را نسبت به نشانه‌های بالقوه تهدیدکننده افزایش دهد. در چنین شرایطی، حتی محرک‌های کم‌اهمیت نیز می‌توانند به عنوان تهدید تعبیر شده و واکنش‌های حسادت‌آمیز شدیدتری ایجاد کنند (۸). تداوم این فرآیندها ممکن است به اختلال در کارکرد فردی و کیفیت رابطه بی‌انجامد. بر این اساس، در مداخلات درمانی زوجین، به‌ویژه در چارچوب رویکردهای شناختی-رفتاری، تمرکز بر اصلاح سوگیری‌های شناختی، افکار تهدیدمحور و باورهای وسواسی مرتبط با رابطه ضروری به نظر می‌رسد. هم‌چنین، آموزش راهبردهای تنظیم هیجان و مدیریت افکار مزاحم می‌تواند به کاهش واکنش‌های حسادت‌آمیز و بهبود کارکرد ارتباطی زوجین کمک کند.

یافته دیگر پژوهش نشان داد که حسادت تأثیر مستقیم و منفی بر رضایت زناشویی دارد؛ نتیجه‌ای که با مطالعات پیشین همسو است (۳۵-۳۳). مطالعات نشان داده‌اند که سطوح بالای حسادت با مشکلات جدی در روابط همراه بوده و در نهایت رضایت زوجین را کاهش می‌دهد. در حالی‌که حسادت در سطح پایین می‌تواند کارکردی محافظتی داشته باشد و بیان‌گر اهمیت رابطه و تعهد به همسر باشد، وقتی از حد تعادل فراتر رود، به ناامنی و رفتارهای مخرب مانند سوءظن، کنترل‌گری، محدود کردن همسر، پرخاشگری و قهر منجر می‌شود. این الگوها آرامش و همدلی در رابطه را تضعیف کرده، کیفیت عاطفی و جنسی را کاهش می‌دهند و زمینه‌ساز تعارض‌های مکرر می‌شوند. هم‌چنین، حسادت شدید می‌تواند با کاهش خودکنترلی و رفتارهای خصمانه همراه باشد و خطر مشکلات روان‌شناختی ثانویه مانند افسردگی، افکار وسواسی و بدبینی را افزایش دهد. با توجه به پیامدهای منفی حسادت شدید، مداخلات بالینی باید بر افزایش آگاهی زوج‌ها نسبت به الگوهای ناسازگار حسادت، ارتقاء اعتماد، بازتعریف مرزهای فردی و تقویت احساس امنیت در رابطه تمرکز کنند تا از فرسایش رضایت زناشویی پیشگیری شود.

یافته‌ها نشان داد که علائم وسواس جبری رابطه‌ای علاوه بر اثرات مستقیم، از طریق واسطه‌گری حسادت نیز رضایت زناشویی را کاهش می‌دهند. الگوی پیشنهادی از برازش مناسبی برخوردار بود و حسادت نقش میانجی مهمی در این رابطه ایفاء می‌کند؛ یعنی تأثیر وسواس جبری رابطه‌ای بر رضایت زناشویی عمدتاً در افرادی برجسته است که سطوح بالاتری از حسادت دارند (۳۳-۳۱). در تبیین این یافته می‌توان گفت که تمرکز وسواس جبری

CCBY-NC.4.0 DEED

رابطه‌ای بر رابطه و همسر، حساسیت فرد را نسبت به تهدیدهای ادراک‌شده افزایش می‌دهد و احتمال بروز حسادت را بالا می‌برد. حسادت در سطح پایین می‌تواند پیامدهای سازگارانه داشته باشد و تعهد و توجه به رابطه را تقویت کند، اما وقتی از حد متعادل فراتر رود، به احساس ناامنی، سوءظن، رفتارهای کنترل‌گری و پرخاشگری منجر شده و رضایت زناشویی را کاهش می‌دهد (۳۵ ،۳۳). بنابراین، علائم وسواس جبری رابطه‌ای هم موجب افزایش سطح حسادت می‌شوند و هم از طریق آن به کاهش رضایت زناشویی می‌انجامند. با توجه به این نقش میانجی، ضروری است در مداخلات بالینی زوجین به شناسایی و مدیریت الگوهای ناسازگارانه حسادت توجه ویژه شود تا از تشدید تعارضات جلوگیری و رضایت زناشویی حفظ و ارتقاء یابد.

پژوهش حاضر همانند سایر مطالعات با محدودیت‌هایی همراه بود که باید در تفسیر و تعمیم نتایج مدنظر قرار گیرد. نخست، جامعه آماری از افراد غیر بالینی تشکیل شده بود و بنابراین یافته‌ها تنها به این گروه قابل تعمیم هستند و نمی‌توان آن‌ها را به جمعیت‌های بالینی با شدت و پیچیدگی بالاتر نسبت داد. دوم، داده‌ها از طریق پرسش‌نامه‌های خودگزارشی جمع‌آوری شد که احتمال سوگیری شناختی و گرایش به پاسخ‌های مطلوب اجتماعی را افزایش می‌دهد. سوم، نمونه‌گیری در دسترس و به صورت آنلاین، کنترل بر ویژگی‌های نمونه را محدود کرده و می‌تواند بر قابلیت تعمیم اثرگذار باشد. برای پژوهش‌های آتی پیشنهاد می‌شود حجم نمونه بزرگ‌تر و متنوع‌تر باشد و متغیرها در جمعیت‌های بالینی نیز بررسی شوند. هم‌چنین، انجام مطالعات در بافت‌های فرهنگی و جغرافیایی مختلف و بهره‌گیری از طرح‌های طولی می‌تواند درک دقیق‌تری از شدت، پیامدها و پویایی روابط بین متغیرها فراهم سازد.

نتیجه‌گیری

نتایج پژوهش حاضر نشان داد که علائم وسواس جبری رابطه‌ای، به‌طور مستقیم و غیرمستقیم از طریق حسادت، با کاهش رضایت زناشویی مرتبط هستند. افراد دارای این علائم، به دلیل تمرکز مداوم بر رابطه و همسر، حساسیت بیشتری نسبت به موقعیت‌های تهدیدکننده داشته و تجربه حسادت افزایش یافته، به تعارض و کاهش کیفیت رابطه منجر می‌شود. از منظر کاربردی، یافته‌ها اهمیت توجه هم‌زمان به وسواس جبری رابطه‌ای و حسادت را در مداخلات بالینی برجسته می‌سازد. درمانگران می‌توانند با شناسایی و تعدیل این نشانه‌ها و آموزش مهارت‌های مدیریت هیجان و کنترل افکار وسواسی، رضایت زناشویی زوجین را بهبود بخشند. هم‌چنین، طراحی مداخلاتی که بر ارتقاء تعاملات عاطفی و جنسی، افزایش اعتماد متقابل و کاهش حساسیت‌های ناشی از وسواس و حسادت تمرکز دارند، می‌تواند پایداری و کیفیت روابط زناشویی را تقویت کند.

تشکر و قدردانی

بدین‌وسیله از تمامی شرکت‌کنندگانی که با صرف وقت و همکاری صادقانه خود، امکان انجام این پژوهش را فراهم آوردند، صمیمانه قدردانی می‌شود. هم‌چنین، از دانشگاه سمنان که حمایت‌های علمی و پشتیبانی لازم را در راستای اجرای این پژوهش فراهم نمود، مراتب تشکر و قدردانی به عمل می‌آید.

تعارض منافع: مقاله هیچ گونه تعارض منافعی نداشت.

حامی مالی: پژوهش حاضر با هزینه شخصی انجام شده است و هیچ گونه حامی مالی نداشته است.

ملاحظات اخلاقی (کد اخلاق): کد اخلاق برای این پژوهش از دانشگاه علوم پزشکی سمنان دریافت شد (IR.SEMUMS.REC.1402.153).

مشارکت نویسندگان

- **طراحی ایده:** محمود نجفی، بهاره قمیان
- **روش کار:** محمود نجفی، بهاره قمیان
- **جمع‌آوری داده‌ها:** بهاره قمیان
- **تجزیه و تحلیل داده‌ها:** بهاره قمیان
- **نظارت:** محمود نجفی
- **مدیریت پروژه:** محمود نجفی
- **نگارش – پیش‌نویس اصلی:** محمود نجفی، بهاره قمیان
- **نگارش – بررسی و ویرایش:** محمود نجفی، بهاره قمیان

CCBY-NC.4.0 DEED

References

1. Yaarmohammadi Vasel M, Mehrabi Pour M, Zoghipaidar MR. Prediction of Marital Burnout based on Types of Love Schemas and Marital Goal Orientations. *Journal of Modern Psychological Researches* 2021; 16(62): 90–108. [Farsi]

2. Shahmoradi H, Sadeghi M, Goodarzi K, Roozbehani M. Effectiveness of integrated Gottman-Emotional Focused and Strategic-Solution Focused approaches on decreasing the desire for divorce. *Iranian Journal of Family Psychology* 2021; 6(2): 71–86.

3. Mohammadi K, Samavi A, Ghazavi Z. The relationship between attachment styles and lifestyle with marital satisfaction. *Iranian Red Crescent Medical Journal* 2016; 18(4): e23839.

4. Sharifi Pisheh R, Mirzaei Jahed A. Prediction of couples' obsessive beliefs based on narcissism and attachment. *Family and Health* 2020; 10(1): 91–111. [Farsi]

5. Soleimani E, Tanha Z, Malekirad A, Kordestani D. The role of life skills, sexual satisfaction, and love stories in predicting marital conflicts of couples. *Journal of Mashhad University of Medical Sciences* 2021; 64(4): 2624–34. [Farsi]

6. Doron G, Derby DS, Szepsenwol O. Relationship obsessive compulsive disorder (ROCD): A conceptual framework. *J Obsessive Compuls Relat Disord* 2014; 3(2): 169–80.

7. Okati GN, Shahabizadeh F, Bahreinian SAM. The Effectiveness of Metacognitive Therapy on Relationship Obsessive-Compulsive Disorder (ROCD) and Experiential Avoidance. *Journal of Psychological Dynamics in Mood Disorders (PDMD)* 2023; 1(4): 18–29.

8. Kılıç N, Altınok A. Obsession and relationship satisfaction through the lens of jealousy and rumination. *Personality and Individual Differences* 2021; 179: 110959.

9. Trak E, Acar S, Inozu M. How parentification relates to obsessive-compulsive disorder (OCD) and relationship obsessive-compulsive disorder (ROCD): the mediating role of obsessive beliefs. *Current Psychology* 2025; 44(5): 4025–39.

10. Misirli M, Kaynak GK. Relationship Obsessive Compulsive Disorder: A Systematic Review. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar* 2023; 15(4): 549–61.

11. Doron G, Derby DS, Szepsenwol O, Talmor D. Tainted love: Exploring relationship-centered obsessive compulsive symptoms in two non-clinical cohorts. *J Obsessive Compuls Relat Disord* 2012; 1(1): 16–24.

CCBY-NC.4.0 DEED

12. Ghomian S, Shaeiri MR, Farahani H. Relationship Obsessive Compulsive Disorder (ROCD) in Iranian culture: Symptoms, causes and consequences. *Journal of Fundamentals of Mental Health* 2021; 23(6): 397–408.

13. Kiani M, Rahimi H, Malali A. The impact of virtual social networks on couples' relationships: The role of jealousy and marital monitoring. *Ethics* 2018; 8(30/52): 97–121. [Farsi]

14. David ME, Roberts JA. Investigating the impact of partner phubbing on romantic jealousy and relationship satisfaction: The moderating role of attachment anxiety. *J Soc Pers Relat* 2021; 38(12): 3590–609.

15. Pfeiffer SM, Wong PT. Multidimensional jealousy. *J Soc Pers Relat* 1989; 6(2): 181–96.

16. Brauer K, Sendatzki R, Proyer RT. Testing the associations between dispositions toward ridicule and being laughed at and romantic jealousy in couples: An APIM analysis. *Journal of Personality* 2021; 89(5): 883–98.

17. Martínez-León NC, Peña JJ, Salazar H, García A, Sierra JC. A systematic review of romantic jealousy in relationships. *Terapia Psicológica* 2017; 35(2): 203–12.

18. Buller AM, Pichon M, Chevalier C, Treves-Kagan S. The role of gender and romantic jealousy in intimate partner violence against women, a mixed-methods study in Northern Ecuador. *Culture, Health & Sexuality* 2022; 25(2): 223–24.

19. Aloyce D, Stöckl H, Malibwa D, Peter E, Mchome Z, Dwarumpudi A, et al. Men's reflections on romantic jealousy and intimate partner violence in Mwanza, Tanzania. *Violence Against Women* 2023; 29(6–7): 1299–318.

20. Arshad A, Imran H. Partner phubbing, romantic jealousy and marital satisfaction among married individuals. *Applied Psychology Review* 2022; 1(2): 1–6.

21. Kline RB. Principles and practice of structural equation modeling. New York: Guilford Publications 2023; p. 240.

22. Hendrick SS. A generic measure of relationship satisfaction. *Journal of Marriage and the Family* 1988; 50(1): 93–98.

23. Vaughn MJ, Matyastik Baier ME. Reliability and validity of the relationship assessment scale. *American Journal of Family Therapy* 1999; 27(2): 137–47.

24. Dehshiri G, Mousavi S. Psychometric properties of the Persian version of the relationship assessment scale among couples. *Journal of Family Research* 2016; 12(45): 141–54.

25. Renshaw KD, McKnight P, Caska CM, Blais RK. The utility of the relationship assessment scale in multiple types of relationships. *J Soc Pers Relat* 2011; 28(4): 435–47.

26. Graham JM, Diebels KJ, Barnow ZB. The reliability of relationship satisfaction: A reliability generalization meta-analysis. *Journal of Family Psychology* 2011; 25(1): 39–48.

CCBY-NC.4.0 DEED

27. Hendrick SS, Dicke A, Hendrick C. The relationship assessment scale. *J Soc Pers Relat* 1998; 15(1): 137–42.

28. Ghomian S, Shaeiri MR, Farahani H. Designing the Relationship Obsessive-Compulsive Inventory (ROCI) based on Iranian culture and evaluation of its psychometric properties. *Iranian Journal of Psychiatry* 2021; 16(4): 418.

29. Rahimi C, Sanatnama M. Psychometric properties of the multidimensional jealousy scale in an Iranian sample. *Journal of Psychological Science* 2021; 20(100): 485–92.

30. Hu LT, Bentler PM. Cutoff criteria for fit indexes in covariance structure analysis: Conventional criteria versus new alternatives. Structural Equation Modeling: *A Multidisciplinary Journal* 1999; 6(1): 1–55.

31. Brandes O, Stern A, Doron G. "I just can't trust my partner": Evaluating associations between untrustworthiness obsessions, relationship obsessions and couples violence. *J Obsessive Compuls Relat Disord* 2020; 24: 100500.

32. Marazziti D, Di Nasso E, Masala I, Baroni S, Abelli M, Mengali F, et al. Normal and obsessional jealousy: a study of a population of young adults. *European Psychiatry*. 2003; 18(3): 106–11.

33. Naidin S. Frequency of mate retention strategies in relation to couple satisfaction: The moderating effect of partner jealousy. *Studia Doctoralia* 2022; 13(2): 107–16.

34. Dandurand C, Lafontaine MF. Jealousy and couple satisfaction: A romantic attachment perspective. *Marriage & Family Review* 2014; 50(2): 154–73.

35. Elphinston RA, Feeney JA, Noller P, Connor JP, Fitzgerald J. Romantic jealousy and relationship satisfaction: The costs of rumination. *Western Journal of Communication* 2013; 77(3): 293–304.

CCBY-NC.4.0 DEED

The Mediating Role of Jealousy in the Relationship between Symptoms of Relationship Obsessive-Compulsive Disorder and Marital Satisfaction in Married Individuals in Mashhad in 2023: A Descriptive Study

Bahareh Ghomian[1], Mahmoud Najafi[2]

Received: 14/10/25 Sent for Revision: 30/12/25 Received Revised Manuscript: 08/04/26 Accepted: 11/04/26

Background and Objectives: Relationship Obsessive-Compulsive Disorder (ROCD) is a relatively new subtype of obsessive-compulsive disorder characterized by symptoms focused on romantic relationships. The present study aimed to examine the structural relationship between ROCD symptoms and marital satisfaction, considering the mediating role of jealousy.

Materials and Methods: This descriptive-correlational study employed Structural Equation Modeling (SEM) for data analysis. The statistical population included all married individuals residing in Mashhad in 2023, from which 350 participants were selected through convenience sampling. Research instruments comprised the Hendrick Marital Quality Scale (1988), the Relationship Obsessive-Compulsive Symptoms Questionnaire (Doron et al., 2012), and the Multidimensional Jealousy Scale (Pfeiffer & Wong, 1989). Data were analyzed using Pearson's correlation and SEM.

Results: The mean and standard deviation scores were 20.92±15.17 for relationship obsessive-compulsive symptoms, 68.73±42.64 for jealousy, and 23.04±7.07 for marital satisfaction. In addition, findings indicated a significant positive correlation between ROCD symptoms and jealousy ($r=0.49$, $p<0.001$), and a significant negative correlation between ROCD symptoms and marital satisfaction ($r=-0.54$, $p<0.001$). Additionally, jealousy was negatively and significantly associated with marital satisfaction ($r=-0.69$, $p<0.001$). Structural equation modeling revealed that jealousy serves as a significant mediator in the relationship between ROCD symptoms and marital satisfaction ($r=-0.27$, $p<0.001$).

Conclusion: The present study showed that symptoms of relational obsessive-compulsive disorder (ROCD) affect marital satisfaction through the mediating role of jealousy; a finding that emphasizes the need to design therapeutic interventions focused on reducing jealousy and modifying cognitive-emotional patterns related to ROCD in marital satisfaction.

Keywords: Obsessive-compulsive disorder, Relationship obsessive-compulsive symptoms, Marital satisfaction, Jealousy

Funding: This study did not have any funds.

Conflict of interest: None declared.

Ethical considerations: The Ethics Committee of Semnan University of Medical Science approved the study (IR.SEMUMS.REC.2023.153).

Authors' contributions:

- **Conceptualization:** Mahmoud Najafi, Bahareh Ghomian
- **Methodology:** Mahmoud Najafi, Bahareh Ghomian
- **Data collection:** Bahareh Ghomian
- **Formal analysis:** Bahareh Ghomian
- **Supervision:** Mahmoud Najafi
- **Project administration:** Mahmoud Najafi
- **Writing – original draft:** Mahmoud Najafi, Bahareh Ghomian
- **Writing – review & editing:** Mahmoud Najafi, Bahareh Ghomian

Citation: Ghomian B, Najafi M. The Mediating Role of Jealousy in the Relationship between Symptoms of Relationship Obsessive-Compulsive Disorder and Marital Satisfaction in Married Individuals in Mashhad in 2023: A Descriptive Study. *J Rafsanjan Univ Med Sci* 2026 Apr; 25 (1): 37-50. doi: 10.66224/jrums.25.1.37 [Farsi]

1- MSc in Clinical Psychology., Department of Clinical Psychology, Semnan University, Semnan, Iran
2- Associate Professor., Department of Clinical Psychology, Semnan University, Semnan, Iran, ORCID: 0000-0002-1160-2117
(Corresponding Author) Tel: (023) 31533018, E-mail: m_najafi@semnan.ac.ir

CCBY-NC.4.0 DEED